

ТЕОРИЈА ПРАВА

(Бијељина)

Предметни наставник: доцент др Брано Хаџи Стевић

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПРИПРЕМАЊЕ ИСПИТА

- 1) Радомир Д. Лукић, *Увод у право*, Београд 1995/2019 (од 27. до 39. странице, од 51. до 77. странице и од 138. до 343. странице);
- 2) Радомир Д. Лукић, Будимир П. Кошутећ, *Увод у право*, Београд 2008 (од 19. до 24. странице, од 55. до 61. странице, од 74. до 78. странице, од 155. до 158. странице и од 340. до 341. странице).
- 3) Будимир Кошутећ, *Увод у јуриспруденцију*, Подгорица 2008 (од 126. до 134. странице).
- 4) Радмила Васић, Миодраг Јовановић, Горан Дајовић, *Увод у право*, Београд 2014 (од 40. до 51. странице, од 147. до 157. странице, од 314. до 320. странице и од 325. до 332. странице).

ИСПИТНА ПИТАЊА ИЗ ТЕОРИЈЕ ПРАВА

(академска 2025/2026. година)

ПРВИ КОЛОКВИЈУМ И ПРВИ ПАРЦИЈАЛНИ ИСПИТ

1. Друштвене норме.
2. Однос норме и стварности.
3. Појам санкције.
4. Врсте друштвених норми.
5. Врсте друштвених норми у ужем смислу.
6. Норме које примењује неорганизовано друштво.
7. Обичај.
8. Морал.
9. Норме које примењују друштвене организације.
10. Право (претходни појам).
11. Држава као организација: типичне карактеристике државе (Лукић, Кошутећ 2008).
12. Дефиниција права: типичне карактеристике права (Лукић, Кошутећ 2008).
13. Правда (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
14. Правичност (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
15. Античка гледишта о праву и држави.

16. Феудална (религијска) гледишта о праву и држави.
17. Природноправна теорија.
18. Историјска правна школа.
19. Социолошке теорије о праву и држави.
20. Догматичко-нормативистичке теорије о праву и држави.
21. Двострука веза права и државе.
22. Примена правних санкција од стране државе.
23. Примена диспозиција правних норми од стране државе.
24. Учешће државе у стварању права.
25. Правна организација државе.
26. Хијерархија у праву и држави.
27. Државна делатност као примена права.
28. Законодавство, егзекутива и судство (Лукић, Кошутећ 2008).
29. Појам правног поретка.
30. Појам правне норме.
31. Условне и безусловне норме (Лукић 1995/2019 и Кошутећ 2008).
32. Опште и појединачне норме (Лукић 1995/2019 и Кошутећ 2008).
33. Елементи правне норме.
34. Претпоставка диспозиције.
35. Диспозиција – појам.
36. Одређеност диспозиције.
37. Наређујуће, забрањујуће, овлашћујуће и допуштајуће норме (Кошутећ 2008).
38. Категоричке и принудне норме (Кошутећ 2008).
39. Диспозиције с неодређеним појмовима.
40. Појам дисјунктивне правне норме и алтернативне диспозиције/норме (Лукић 1995/2019 и Кошутећ 2008).
41. Диспозиције/норме које дају дискрециону власт (Лукић 1995/2019 и Кошутећ 2008).
42. Диспозитивне диспозиције/норме (Лукић 1995/2019 и Кошутећ 2008).
43. Претпоставка санкције – прекршај (деликт).
44. Санкција – појам.
45. Врсте санкција.
46. Повезивање правних норми у правни поредак.

ДРУГИ КОЛОКВИЈУМ И ДРУГИ ПАРЦИЈАЛНИ ИСПИТ

47. Појам правног акта.
48. Однос између психичког акта и његовог спољног израза.
49. Доношење правног акта.
50. Облик (форма) правног акта.
51. Садржина (материја) правног акта.
52. Формални и материјални појам правног акта.
53. Две врсте извора права и материјални извори права.
54. Вредносни (идејни) извор права (Лукић, Кошутећ 2008).
55. Формални извор права – појам.

56. Закон као формални извор права.
57. Кодификација и формални закон.
58. Државни општи правни акти нижи од закона.
59. Уговори.
60. Обичај.
61. Судска пракса као извор права (судски прецедент).
62. Судска пракса и пракса других органа.
63. Правна наука.
64. Правна празнина и слободно стварање права.
65. Појам појединачног правног акта.
66. Врсте појединачних правних аката.
67. Потпун појединачан правни акт.
68. Појединачан правни акт који одређује диспозицију.
69. Управни акт.
70. Правни посао.
71. Судски акт.
72. Појам правног односа.
73. Елементи правног односа.
74. Уопште о правном овлашћењу.
75. Субјективно право.
76. Надлежност и право на тужбу.
77. Злоупотреба субјективног права.
78. Злоупотреба надлежности.
79. Правна обавеза.
80. Правно стање.
81. Настанак, мењање и престанак правних односа.
82. Правна чињеница.
83. Застарелост и одржај.
84. Објект права (ствар).
85. Појам субјекта права.
86. Физичко лице – способност за свесне радње.
87. Физичко лице – правна свест.
88. Непознавање правне норме.
89. Правно лице.
90. Заступник.
91. Људске радње у односу на право.
92. Облик (форма) материјалног акта.
93. Појам законитости.
94. Правна снага и правно средство.
95. Санкције због незаконитости.
96. Правноснажност.
97. Извршност.

ЗАВРШНИ ИСПИТ

98. Правно расуђивање (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
99. Појам примене права.
100. Примена права као решавање фактичких и правних питања (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
101. Радње из којих се састоји примена права.
102. Процес примене правне норме.
103. Докази.
104. Претпоставке.
105. Важење правних норми у простору.
106. Важење правних норми у времену – уопште.
107. Повратна снага правних норми.
108. Позитивно право.
109. Појам тумачења уопште.
110. Појам тумачења права.
111. Карактеристике тумачења права: шта је тумачење права (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
112. Неспорни и спорни случајеви: кад се тумачи (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
113. Тумачење права и правна празнина.
114. Значај тумачења права.
115. Предмет тумачења права.
116. Врсте тумача права.
117. Тумачење државних органа.
118. Тумачење недржавних субјекта.
119. Научно тумачење.
120. Поступак тумачења.
121. Средства тумачења.
122. Језичко значење правне норме – појам и врсте.
123. Нејасно језичко значење.
124. Бесмисленост норме.
125. Језик као узрок неодређеност норме.
126. Неодређеност појмова.
127. Језичко тумачење.
128. Правила језичког тумачења.
129. Претходни појам правног значења.
130. Везано и слободно тумачење.
131. Субјективно тумачење.
132. Објективно тумачење.
133. Статичко тумачење.
134. Еволуционистичко тумачење.
135. Појам правног значења.
136. Логичко тумачење.
137. Систематско тумачење.
138. Историјско тумачење.
139. Циљно (телеолошко) тумачење.
140. Аналогија.
141. Разлог супротности.
142. Уско тумачење изузетака.

143. Попуњавање правне празнине општим начелима.
144. Упоредивање језичког и правог значења правне норме.
145. Исправљање норми с јасним значењем у случају омашке.
146. Исправљање норме у случају правне празнине.
147. Исправљање бесмислених норми.
148. Исправљање неодређених норми.
149. Појам система права.
150. Елементи правног система.
151. Међународно и унутрашње право.
152. Јавно и приватно право.
153. Материјално и формално право.
154. Државно и аутономно право (Лукић, Кошутић 2008).
155. Гране права – појам и главне гране права.
156. Главни правни системи.
157. Уставно право.
158. Управно право.
159. Судско право.
160. Лично и породично право.
161. Грађанско право.
162. Привредно право.
163. Радно право.
164. Кривично право.
165. Међународно право.
166. Правна држава (владавина права) – историја идеје (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
167. Правна држава као законска држава (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
168. Правна држава као конституционална држава (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).
169. Правна држава као судска држава (Васић, Јовановић, Дајовић 2014).

Напомена: испитна питања поред којих у загради није назначен уџбеник у ком се налази та материја, припремају се по уџбенику академика Радомира Д. Лукића (Лукић 1995/2019).

КВАЛИФИКАЦИОНА ПИТАЊА

Сваки студент ће на колоквијуму/испиту да добије **три квалификациона питања**, на која се одговор даје у једној или две реченице. Уколико студент тачно одговори на **све три** квалификациона питања, добија одговарајући број испитних питања.